

Riksrevisionens årsredovisning

Sammanfattning

Riksrevisionen har överlämnat Riksrevisionens årsredovisning för 2011 i form av en redogörelse (2011/12:RR1). Utskottet konstaterar att den anlidade revisorn bedömer att Riksrevisionens årsredovisning i alla väsentliga avseenden är rättvisande. Efter avslutad revision föreslår finansutskottet att riksdagen lägger Riksrevisionens årsredovisning för 2011 till handlingarna.

Utöver årsredovisningen redovisas i betänkandet också Riksrevisionens uppföljningsrapport 2012, som innehåller Riksrevisionens egen uppföljning av resultatet av sina granskningar.

Utskottet konstaterar att externrevisorn bedömer att Riksrevisionens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande. Revisionsberättelsen är således ren. Utskottet noterar externrevisorns iakttagelse att ansvarsfrågan och redovisningen avseende chefs pensionerna för riksrevisorerna är oklar och kommer att följa frågan vidare. Utskottet konstaterar att Riksrevisionen avser att behålla anslagssparandet på 4,8 procent och att Riksrevisionen kommer att disponera sparandet för att bl.a. förbereda sin peer review och förbättra informationssäkerheten vid myndigheten. Utskottet uppmanar Riksrevisionen att arbeta från en tydlig strategi när det gäller extern kompetens i granskningsverksamheten och att redovisa användningen av extern kompetens i årsredovisningen. Slutligen konstaterar utskottet att Riksrevisionens uppföljningsrapport 2012 svarar väl mot utskottets önskemål.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Riksrevisionens årsredovisning för 2011	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Redogörelsen	19
<i>Bilaga 2</i>	
Revisionsberättelse för Riksrevisionen	20
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Anslag och anslagssparande 2011	6
Tabell 2 Kostnader för verksamhetsgrenarna	6
Tabell 3 Antal publicerade granskningar fördelade på olika granskningsinriktningar	8
Tabell 4 Kostnader för extern kompetens och konsulter 2008–2011	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens årsredovisning för 2011

Riksdagen lägger redogörelse 2011/12:RR1 till handlingarna.

Stockholm den 10 maj 2012

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Elisabeth Svantesson (M), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maryam Yazdanfar (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Erik Almqvist (SD), Ulla Andersson (V) och Sven-Erik Bucht (S).

Redogörelse för ärendet

Enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska Riksrevisionen senast den 22 februari lämna en årsredovisning till riksdagen för det senast avslutade räkenskapsåret. Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska riksrevisorn med administrativt ansvar besluta om årsredovisningen. Årsredovisningen beslutades den 16 februari 2012 av Claes Norgren. Riksrevisionen har överlämnat årsredovisningen i form av en redogörelse (2011/12:RR1).

Ingen motion har väckts med anledning av redogörelsen.

Finansutskottet ansvarar för att revision görs av Riksrevisionen. För den uppgiften anlitas revisionsbyrån BDO AB. Revisionsberättelsen och revisionspromemorian finns i bilaga 2.

I betänkandet redovisas också Uppföljningsrapport 2012, som innehåller Riksrevisionens egen uppföljning av resultatet av sina granskningar. Rapporten har överlämnats av Riksrevisionen till finansutskottet men är inte något formellt riksdagsärende.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens årsredovisning för 2011

Utskottets förslag i korthet

Efter avslutad revision föreslår finansutskottet att riksdagen lägger Riksrevisionens årsredovisning för 2011 till handlingarna.

Redogörelsen

Verksamhetens resultat

Resultatredovisningen för 2012 visar, enligt Riksrevisionen, ett tillfredsställande resultat inom samtliga verksamhetsgrenar. De mål som satts upp för verksamheten uppnåddes. I jämförelse med 2010 har verksamhetsvolymen varit lägre, bl.a. som en konsekvens av att Riksrevisionen förbrukade något mer än de anvisade medlen 2010. De närmaste åren kommer att kräva särskilda satsningar när det gäller verksamhetsutveckling, förbättrad informationssäkerhet och lokalförsörjning.

För den årliga revisionen har året kännetecknats av en anpassning till internationella standarder för revisionen. Den kommer att vara fullständig genomförd genom granskningarna av verksamhetsåret 2011. Anpassningen har ställt krav på insatser när det gäller kompetens- och verksamhetsutveckling. Verkningsgraden i årlig revision är hög, enligt årsredovisningen. Påpekade fel och brister åtgärdas, och antalet reservationer i revisionsberättelserna är få.¹ Kostnaderna för årlig revision har ökat något.

Granskningen inom effektivitetsrevisionen under 2011 genomfördes inom ramen för tolv olika granskningsstrategier, varav tre avslutades under året, medan fyra nya strategier påbörjades. Enligt årsredovisningen har inriktningen av effektivitetsrevisionen fortsatt att utvecklas mot granskningar som avser frågor om hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse. Uppföljningen av de genomförda granskningarna indikerar en hög verkningsgrad genom att åtgärder vidtas med anledning av rapporterna. Kostnaderna för effektivitetsrevisionen minskade under 2011 och avsåg framför allt minskningar i löne- och konsultkostnader. Styckkostnaderna för effektivitetsgranskningarna har minskat i förhållande till föregående år.

Det internationella utvecklingssamarbetet har kännetecknats av en hög aktivitetsnivå. Arbetet med att förnya projektportföljen har gett goda resultat, och måluppfyllelsen i de pågående samarbetsprojekten har i stort varit hög, enligt årsredovisningen. Under hösten 2011 lämnades en resultatrapport över Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete till utrikesutskottet.

¹ Reservation motsvarar det tidigare använda begreppet invändning.

Inom ramen för den omvärldsriktade verksamheten har Riksrevisionen under året haft samverkan med revisionsorgan i andra länder, haft omfattande kontakter med riksdagens utskott och arrangerat och deltagit i ett antal seminarier och konferenser. Återkommande uppgifter i form av årlig rapport, uppföljningsrapport, granskningsplan och remisser har genomförts enligt plan.

Finansiering och kostnader

I tabell 1 redovisas disponibla anslagsmedel, utfall och anslagssparande för budgetåret 2011.

Tabell 1 Anslag och anslagssparande 2011

Tusental kronor

	Ingående anslags- sparande	Anvisade medel	Indrag av anslags- sparande	Totalt disponibelt belopp	Årets utfall	Utgående anslags- sparande
Utgiftsområde 2						
1:15 Riksrevisionen	2 341	299 031		301 372	286 845	14 526
Utgiftsområde 7						
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	3 919	40 000	-2 719	41 200	40 317	883
Totalt	6 260	339 031	-2 719	342 572	327 162	15 410

Anslagsförbrukningen på Riksrevisionens förvaltningsanslag (anslag 1:15) uppgick till 286,8 miljoner kronor 2011. Anslagssparandet blev 14,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 4,8 procent av det anvisade anslaget. Riksrevisionen avser att disponera anslagssparandet för att möta kommande års behov av verksamhetsutveckling, bl.a. relaterat till peer review, förbättrad informationssäkerhet och långsiktig lokalförsörjning. Anslagsförbrukningen på Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingssamarbete (anslag 1:5) uppgick till 40,3 miljoner kronor 2011.

Verksamhetens totala kostnader har minskat med 8,3 miljoner kronor jämfört med föregående år, vilket i stort sett är enligt plan eftersom Riksrevisionen förbrukade något mer än de anvisade medlen 2010. I tabell 2 redovisas kostnaderna totalt och fördelat på verksamhetsgrenarna.

Tabell 2 Kostnader för verksamhetsgrenarna

Tusental kronor

	2011	2010	Förändring
Årlig revision	123 284	121 205	2%
Effektivitetsrevision	133 594	146 743	-9%
Internationellt utvecklingssamarbete	36 106	34 459	5%
Omvärldsriktad verksamhet	30 217	29 138	4%
Totalt	323 201	331 545	-3%

Kostnaderna för effektivitetsrevisionen har minskat med 13,1 miljoner kronor medan kostnaderna för de andra verksamhetsgrenarna har ökat något.

Årlig revision

Målet för verksamhetsgrenen är att i enlighet med god revisionsledning och i tid avlämna revisionsberättelser avseende årsredovisningarna för de granskningsobjekt som omfattas av lagen om statlig revision.

Den sammanfattande bedömning som görs i årsredovisningen är att den årliga revisionen av 2010 års årsredovisningar som slutfördes under våren 2011 genomförts enligt god revisionsledning. Samtliga revisionsberättelser lämnades i tid. De fel och brister som Riksrevisionen rapporterar i revisionsberättelserna åtgärdas av de berörda myndigheterna. Uppföljningen visar att alla allvarigare brister som ledde till en invändning i revisionsberättelsen avseende 2009 års årsredovisningar var åtgärdade innan revisionsberättelserna för 2010 lämnades.

Kvalitetssäkringen av den årliga revisionen baseras på internationella revisionsstandarder, International Standards for Supreme Audit Institutions (Issai). En central del är den kvalitetssäkring som görs inom revisionsteamet, där mer erfarna medarbetare går igenom och godkänner mindre erfarna medarbetares dokumentation. Riksrevisionen anlitar också externa bedömare för att gå igenom hur kvalitetssäkringssystemet tillämpas. Den senaste externa kvalitetssäkringen genomfördes under 2008 och gav Riksrevisionens kvalitetssäkringssystem godkänt. Nästa externa kvalitetskontroll kommer att genomföras i form av en peer review under 2013. Kvalitetskontrollen under pågående granskning genomförs genom att en intern kvalitetssäkrare har löpande kontakter med den ansvarige revisorn. Dessutom finns det ett internt kvalitetsråd för den årliga revisionen som består av fem erfarna ansvariga revisorer. Rådet gör bedömningar i komplicerade frågor eller frågor av principiellt intresse. Slutligen ska varje ansvarig revisors akter kontrolleras minst vart tredje år. Kontrollen 2011 visade att den genomförda revisionen uppfyllde god revisionsledning.

I Riksrevisionens årsredovisning konstateras att kostnaderna för årlig revision har ökat något jämfört med föregående år. Detta framgår också i tabell 2. Antalet timmar per revisionsberättelse har ökat som en följd av införandet av internationellt harmoniserade revisionsstandarder (Issai). Samtidigt har Riksrevisionens strategi, som går ut på att granskning av statliga bolag och stiftelser numera ska ske genom effektivitetsrevision, inneburit att en del av resursinsatserna omfördelats från revision av bolag och stiftelser till revision av stora myndigheter.

Enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska den årliga revisionen vara avgiftsbelagd. Inkomsterna redovisas mot inkomstitel och disponeras inte av Riksrevisionen. Avgifterna ska beräknas så att full kostnadstäckning uppnås över tid. I syfte att minska det överskott som uppstått tidigare år, främst 2007 och 2008, lämnades taxorna oförändrade 2011. Årets underskott uppgår till 2,7 miljoner kronor.

Effektivitetsrevision

Effektivitetsrevision syftar till att genom granskning främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser.

Effektivitetsgranskningarna följer den inriktning av revisionen som riksrevisorerna har beslutat och som meddelats till riksdagen genom granskningsplanen. Under 2011 har granskningar genomförts inom tolv granskningsstrategier, varav tre avslutades under året och fyra nya påbörjades. Dessa är:

- Offentliga finanser
- Statens roll i utbildningssystemet
- Infrastruktur på nya villkor
- Försvarets förmåga
- Hållbar utveckling – klimat
- Effektiv förvaltning (avslutad)
- Hållbara transfereringssystem (avslutad)
- Rättsväsendets samlade effektivitet (avslutad)
- Etablering och integration (påbörjad)
- Staten på marknaden (påbörjad)
- Statens insatser på skolområdet (påbörjad)
- Statens insatser inom hälso- och sjukvård (påbörjad)

I Riksrevisionsutredningens slutbetänkande (2008/09:URF3) och i riksdagens behandling av denna utredning lyftes det fram att effektivitetsrevisionen i ökad utsträckning bör verka främjande för att underlätta det förändringsarbete för bättre hushållning, resursutnyttjande och ökad måluppfyllelse som granskningsresultaten ger anledning till. Enligt årsredovisningen ligger den ambitionen i linje med riksrevisorernas strategiska inriktning sedan 2008. I tabell 3 redovisas Riksrevisionens bedömning av hur granskningar under perioden 2009 till 2011 kan klassificeras utifrån olika typer av effektivitetsrevision.

Tabell 3 Antal publicerade granskningar fördelade på olika granskningsinriktningar

	2011	2010	2009
Måluppfyllelse, resursutnyttjande och hushållning	17	14	13
Styrning och interna processer	11	10	11
Redovisning till regering och riksdag	2	2	4
Regelefterlevnad	0	0	2
Summa	30	26	30

Enligt årsredovisningen har inriktningen av effektivitetsrevisionen utvecklats mot granskningar som avser frågor om hushållning, resursutnyttjande och måluppfyllelse.

Enligt årsredovisningen lever rapporterna upp till de kvalitetskrav som formulerats. Arbetet med extern kvalitetsbedömning av granskningsrapporter har fortsatt i samarbete med Uppsala universitet.

Riksrevisionens granskningsrapporter ska kännetecknas av en hög och jämn kvalitet. Varje granskningsrapport ska uppfylla ett antal internt formulerade kriterier som följs upp i den interna kvalitetssäkringen. Ett annat exempel på insatser för att främja en hög och jämn kvalitet är det samarbete med Uppsala universitet som Riksrevisionen inledde 2009. Den sammantagna bilden av kvalitetsbedömningarna för 2009 och 2010 var att rapporterna är trovärdiga och lever upp till allmänt formulerade kvalitetskrav. Samtidigt pekade studien på att det fanns en potential för kvalitetsförbättringar, bl.a. vad avser hur Riksrevisionen analyserar, belägger och drar slutsatser om orsakssamband. Den studie som nu ska utföras av Uppsala universitet och som avser 2011 års rapporter kommer att innefatta en fördjupad analys av granskningarnas upplägg, inriktning och metodval. Vidare tyder den intressentundersökning som gjorts på ett allt större förtroende för effektivitetsrevisionen när det gäller granskningens inriktning, genomförande och avrapportering.

I årsredovisningen konstateras att effektivitetsrevisionen når hög verkningsgrad. Uppföljningsrapporten 2011 visar att så gott som samtliga rapporter medfört någon form av åtgärd. De vidtagna åtgärderna ligger oftast i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer. Samtidigt konstateras att åtgärder som genomförs även kan ha andra orsaker än Riksrevisionens granskningsrapporter.

Kostnaderna för effektivitetsrevisionen minskade under 2011 med 13,1 miljoner kronor. Minskningen, som till viss del var planerad, avsåg främst löner men även konsulter. När det gäller fördelningen av kostnaderna på de olika delarna i granskningsprocessen redovisas i årsredovisningen att omvärldsbevakningens andel av de totala insatserna för effektivitetsrevision ökat under 2011. Detta förklaras främst av arbetet med att förnya granskningsstrategierna och att en större vikt lagts vid att ha ett kvalitets-säkrat underlag för riksrevisorns beslut att inleda en granskning. Det senare har för övrigt gett positiva effekter på antalet förstudier och granskningar som avslutas utan publicering.

Styckkostnaden per publicerad granskning har minskat med 7 procent till knappt 3,4 miljoner kronor. Förklaringen är främst att de resurser som lagts på granskningar som inte resulterat i rapporter har minskat.

Internationellt utvecklingssamarbete

Målet för det internationella utvecklingssamarbetet är att det ska bidra till en god förvaltning i samarbetsländerna genom att stärka parlamentens kontrollmakt och de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision.

Verksamheten vägleds av flera slags mål: OECD/Dacs riktlinjer, Intosais vägledningar och rekommendationer om principer och metoder för kapacitetsutveckling, mål för varje enskilt samarbetsprojekt och resultatmål för projekten. I årsredovisningen konstateras att möjligheterna att nå dessa mål i väsentlig grad påverkas av agerandet från andra biståndsaktörer och olika intressenter i samarbetsländerna, liksom av den allmänna utvecklingen i respektive land. Det enskilda projektet kan således ansvara endast för att dess egna resultatmål uppnås.

Det internationella utvecklingssamarbetet har under året kännetecknats av en hög aktivitetsnivå. Detta avspeglar sig i såväl högre kostnader som ett större antal redovisade timmar jämfört med föregående år. Arbetet med att förnya projektportföljen, till följd av att vissa projekt fullföljts och avslutats, har resulterat i tre nya samarbeten med revisionsmyndigheterna i Kambodja, Kenya och Kosovo. Vidare har utvecklingssamarbetet med Bosnien och Hercegovina, Georgien, Tanzania och Afrosai-E fortsatt i huvudsak som planerat och uppfyllt målen enligt de årliga aktivitetsplanerna.

Under hösten 2011 lämnades rapporten Resultat av Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete till riksdagen. Syftet med rapporten var att informera om de projekt som bedrivits och innehållet i samarbetet samt belysa de resultat som uppnåtts.

Under året har arbetet med metod- och kvalitetsutveckling fortsatt. Ett steg mot ökad harmonisering av projektverksamheten är bl.a. utarbetandet av en vägledning för internationellt utvecklingssamarbete (VIS). I den nya versionen av VIS ingår regler för hur projekten ska planeras, genomföras, redovisas och följas upp.

Omvärldsriktad verksamhet

Den omvärldsriktade verksamheten syftar till att öka kunskapen om och intresset för revisionens roll och resultat samt att bidra till revisionens utveckling i Sverige och internationellt. Målet för verksamhetsgrenen är att befästa och främja revisionens roll, nationellt och internationellt, samt att öka genomslaget av Riksrevisionens verksamhet.

Riksrevisionen har under året haft samverkan med revisionsorgan i andra länder. Kontakterna med riksdagen och utskotten har varit omfattande. Dessutom har Riksrevisionen arrangerat och deltagit i ett antal seminarier och konferenser. Återkommande uppgifter i form av årlig rapport, uppföljningsrapport, granskningsplan och remisser har genomförts enligt plan. Riksrevisionens bedömning är att de olika aktiviteterna inom

den omvärldsriktade verksamheten har förmedlat kunskap om revisionens roll och resultat, bidragit till revisionens utveckling och därmed ökat förutsättningarna för genomslag för Riksrevisionens verksamhet.

Kostnaderna för internationell omvärldsriktad verksamhet har ökat under året. Ökningen avser internationell revision, samverkan och kontakter och beror på att Riksrevisionen medverkat i ett antal peer review av andra länder (USA och Finland) samt stått som värd för ett internationellt möte inom Eurosais miljöarbetsgrupp. Inom den nationella delen har kostnaderna för instruktionsenliga uppgifter minskat, medan kostnaderna för seminarier har ökat.

Kompetens och personal

Riksrevisionen arbetar för att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning, vilket också är en förutsättning för att myndigheten ska uppfattas som en attraktiv arbetsplats och arbetsgivare. För att behålla en tillfredsställande kompetensförsörjning satsar Riksrevisionen bl.a. på vidareutbildning inom professionen, ledarutveckling och justering av ingångslöner. Riksrevisionen har haft en något högre personalomsättning under 2011 jämfört med 2010. Enligt årsredovisningen var detta förväntat med tanke på den låga personalomsättningen 2010. Sjukfrånvaron har minskat något under året, och sammantaget bedömer Riksrevisionen att kompetensläget är tillfredsställande.

En viktig strategisk fråga för Riksrevisionen är enligt årsredovisningen att utnyttja den egna samlade kompetensen på bästa sätt och vid behov komplettera den dels genom samarbete med universitet och högskolor, dels genom att anlita konsulter inom både revision och administration. För att kunna leverera en jämn produktion till riksdagen är en viktig komponent att hyra in tillfällig personal och specialistkompetens. Till exempel avser detta akademiskt avancerad kunskap och specialistkompetens inom it-revision.

Användningen av extern kompetens inom granskningsverksamheten har minskat i storleksordningen 4 miljoner kronor. Minskningen avser i allt väsentligt effektivitetsrevisionen och beror dels på en något lägre verksamhetsvolym jämfört med 2010, dels på att de nu aktuella granskningsstrategierna inte krävde samma utpräglade spetskompetens som tidigare granskningsstrategier.

Tabell 4 Kostnader för extern kompetens och konsulter 2008–2011*Miljoner kronor*

	2011	2010	2009	2008
Kärnverksamheten	14,1	18,5	16,1	14,6
Årlig revision	5,2	5,1	3,5	5,3
Effektivitetsrevision	5,3	9,1	10,3	6,1
Internationellt utvecklingsarbete	2,9	2,8	1,6	2,8
Omvärldsriktad verksamhet	0,7	1,5	0,6	0,4
Verksamhetsutveckling	4,4	6,8	2,9	2,4
Stödverksamheten	12,0	10,5	13,4	8,5
Kompetensutveckling	2,0	1,8	1,9	2,2
Kompetens- och resursförstärkning	10,0	8,7	11,5	6,3
Totalt	30,6	35,9	32,4	25,5

Inom det internationella utvecklingsarbetet är kostnaderna för extern kompetens och konsulter närmast oförändrade, medan de halverats inom den omvärldsriktade verksamheten jämfört med föregående år. Inom stödverksamheten har kostnaderna för extern kompetens och konsulter däremot ökat. Det handlar om genomförandet av ett nytt utbildningsprogram för effektivitetsrevisionen. En bättre it-infrastruktur, bemanning av receptionen, it-support, ekonomitjänster och stöd vid rekrytering har inneburit att kostnaderna ökat vad gäller kompetens- och resursförstärkning.

Intern styrning och kontroll

Från den 1 januari 2011 har ändringar gjorts i de regelverk som avser Riksrevisionens ledning och interna styrning och kontroll.

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sitt verksamhetsansvar. I denna process ska ingå momenten riskanalys, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation.

Riksrevisorn med administrativt ansvar ska i årsredovisningen lämna en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande. Dessutom ansvarar denne riksrevisor för verksamheten inför riksdagen och ska se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att Riksrevisionen hushållar väl med statens medel. Riksrevisorn med administrativt ansvar beslutar om årsredovisningen för Riksrevisionen och lämnar ett intygande om myndighetens interna styrning och kontroll.

Enligt ställningstagandet av riksrevisorn med administrativt ansvar har Riksrevisionen utvecklat och arbetar med en process för intern styrning och kontroll. I processen hålls riskbedömningarna aktuella genom regelbunden uppdatering. Utifrån riskanalysen planeras och genomförs åtgärder. De identifierade förbättringsområdena är inte så väsentliga att de påverkar bedömningen av och innehållet i årsredovisningen. Baserat på denna process för intern styrning och kontroll, självutvärdering, hanteringen av identifierade risker, underställda chefers intygande samt internrevisionens

och externrevisionens granskningar bedömer riksrevisorn med administrativt ansvar att den interna styrningen och kontrollen vid Riksrevisionen är betryggande.

Externrevision av revisionsbyrån BDO AB

Inledning

Revisionsberättelsen från revisionsbyrån BDO AB (här kallad externrevisor) inkom till finansutskottet den 19 mars 2011. Som komplement till revisionsberättelsen sammanfattas iakttagelser vid granskningen i en revisionspromemoria. Granskningsarbetet har huvudsakligen varit inriktat på den finansiella redovisningen. Vad gäller granskningen av resultatredovisningen har externrevisorn lagt tyngdpunkten på att göra en faktakontroll mot relevanta underlag och/eller specifikationer.

Externrevisorn framför att externrevisorns ansvar är att uttala sig om årsredovisningen på grundval av sin revision. Revisionen är utförd enligt ISA (International Standards on Auditing) och god revisionssed i Sverige. En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Externrevisorn anser att de revisionsbevis som inhämtats är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för sitt uttalande.

Riksrevisionens årsredovisning för 2011 bedöms av externrevisorn ge en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av den finansiella ställningen per den 31 december 2010 och av det finansiella resultatet för året. Resultatredovisningen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Granskning av den finansiella redovisningen

När det gäller granskningen av balansräkningen lyfter externrevisorn fram en iakttagelse om avsättningar. Avsättningarna består av pensioner (3,9 miljoner kronor) och trygghetsmedel (1,9 miljoner kronor). Avsättningen för pensioner har minskat med 3 miljoner kronor. Detta beror bl.a. på att man gjort en avräkning av de ersättningar som tidigare riksrevisorer fått från andra uppdragsgivare och arbetsgivare. För förra riksrevisorn Eva Lindström har endast nästkommande års beräknade utbetalningar avsatts. Det ytterligare åtagande som finns för henne sträcker sig till 2022 och redovisas under ansvarsförbindelser med en beskrivning under rubriken "Framtida åtagande".

Externrevisorn anser att både ansvarsfrågan och redovisningen behöver utredas avseende chefs pensionen för riksrevisorerna. En riksrevisor utses på sju år och kan inte få förlängt förordnande. Det torde innebära att intjänning av pensionsrätten påbörjas år ett av förordnandet och inte den dag då förordnandet upphör. Vidare är det oklart var ansvaret ligger för uppföljning av riksrevisorernas ersättningar från andra efter att förordnandet upphört. Dessa ersättningar ska avräknas från den chefs pension som betalas ut. En avgången riksrevisor ska anmäla till Statens pensionsverk (SPV)

vilka inkomster som riksrevisorn får från andra, och SPV gör därefter avräkningen och beräknar ny ersättning. Pensionskostnaden påförs Riksrevisionen, och enligt externrevisorns mening borde då även Riksrevisionen ha ansvaret för att kontrollera att respektive riksrevisor lämnar in uppgifter om sina inkomster från andra.

Kommentarer till resultatredovisningen

Externrevisorn har granskat faktauppgifter och belopp mot underlag och även analyserat Riksrevisionens beskrivning av måluppfyllelsen. Externrevisorn anser att samtliga verksamhetsgrenar ger en bra beskrivning av respektive verksamhet och måluppfyllelsen.

Externrevisorn kommenterar granskningsstrategierna i effektivitetsrevisionen och tycker att valet av nya strategier möjligen hade kunnat motiveras eller beskrivas något i resultatredovisningen.

Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner

Externrevisorn utförde granskningen under hösten 2011. Slutsatsen baserad på granskningen är att den interna kontrollen hos Riksrevisionen fungerar bra på de granskade områdena.

Förvaltningsrevision

Årsredovisningen är enligt externrevisorns bedömning upprättad i enlighet med gällande lagar, förordningar och direktiv. Externrevisorn har inte heller funnit något som tyder på att verksamheten inte bedrivits i enlighet med anslagsdirektivet 2011 eller andra regler och riktlinjer.

Riksrevisionens uppföljningsrapport 2012

Inledning

Riksrevisionen överlämnade sin uppföljningsrapport 2012 till finansutskottet den 19 april. Det är Riksrevisionens sjätte uppföljningsrapport i sitt slag. Den huvudsakliga mottagaren är riksdagen. Rapporten är ett svar på finansutskottets önskemål om att Riksrevisionen ska redovisa för riksdagen vad granskningarna lett till.

Uppföljningsrapporten ska ge riksdagen underlag för att bedöma Riksrevisionens resultat, dvs. om granskningsverksamheten har bidragit till en bättre statlig verksamhet. I uppföljningsrapporten redovisas vilka åtgärder som har vidtagits och de förbättringar som har skett med anledning av granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen samt revisionsberättelser med reservation och avvikande mening från den årliga revisionen.

Djup uppföljning av tio granskningsrapporter

Riksrevisionen har valt ut tio granskningsrapporter från 2007 och 2008 som följts upp lite djupare. Syftet med den djupa uppföljningen är att ge en så heltäckande och allsidig belysning som möjligt av hur granskningsrapporterna tas emot och vad de leder till.

Riksrevisionen har sammanlagt genomfört en djup uppföljning av 46 granskningsrapporter när man räknar in 2012 års uppföljningsrapport. Det motsvarar ca 20 procent av samtliga granskningsrapporter som publicerats fram till oktober 2011.

Uppgifterna i den djupa uppföljningen har hämtats från offentliga dokument och från muntliga och skriftliga kontakter med de granskade organisationerna. Följande rapporter har följts upp:

- Almi Företagspartner AB och samhällsupdraget (RiR 2007:15)
- Tas sjukskrivnas arbetsförmåga tillvara? (RiR 2007:19)
- Regeringens analys av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet (RiR 2007:21)
- Utanförskap på arbetsmarknaden – funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga (RiR 2007:24)
- Styrelser med fullt ansvar (RiR 2007:25)
- Krisberedskap i betalningssystemet – tekniska hot och brister (RiR 2007:28)
- Pandemier – hantering av hot mot människors hälsa (RiR 2008:1)
- Regeringens redovisning av arbetsmarknadspolitikens förväntade effekter (RiR 2008:4)
- Tvärvillkorskontroller i EU:s jordbruksstöd (RiR 2008:11)
- Kulturbidrag – effektiv kontroll och goda förutsättningar för förnyelse? (RiR 2008:14).

I uppföljningsrapporten disponeras redovisningen av den djupa uppföljningen av respektive granskningsrapport under rubrikerna

- Riksrevisionens granskning
- Styrelsens och riksdagens behandling
- Regeringens och myndigheternas åtgärder
- Avslutande kommentar.

I de avslutande kommentarerna, som inte är forbundna, går det att utläsa hur Riksrevisionen bedömer genomslaget av respektive granskningsrapport. Ett typiskt exempel är granskningen av Almi (RiR 2007:15). Riksrevisionen gör en övergripande bedömning att de åtgärder som genomförts har varit i linje med rekommendationerna, samtidigt som man redovisar att några av rekommendationerna inte är genomförda. Ett annat exempel på avslutande kommentar återfinns i granskningen om sjukskrivnas arbetsförmåga (RiR 2007:19). Där konstaterar Riksrevisionen att den nuvarande sjukförsäkringen är en helt annan än den som granskades 2007. Riksrevisionen redovisar också i några fall att det är svårt att särskilja vilka

effekter som beror på granskningen och vad som beror på andra faktorer. Det handlar t.ex. om granskningen om pandemier (RiR 2008:1) där utbrottet av den s.k. svininfluensan 2009 prövade pandemiberedskapen i praktiken och medförde ett antal åtgärder. Slutligen finns det ett exempel på en granskning, den om funktionshindrades arbetsmarknad (RiR 2007:24), där Riksrevisionen visserligen konstaterar att ett antal åtgärder genomförts i enlighet med rekommendationerna, men där man trots det ifrågasätter om situationen förbättrats för funktionshindrade personer med nedsatt arbetsförmåga på arbetsmarknaden.

Basuppföljning av 61 granskningsrapporter

Riksrevisionens basuppföljning har omfattat 61 granskningsrapporter inom effektivitetsrevisionen (RiR 2009:14–2011:17). Utgångspunkten för uppföljningen är regeringens redovisning av aviserade och vidtagna åtgärder i budgetpropositionen respektive de särskilda skrivelserna som regeringen överlämnar till riksdagen för varje granskningsrapport.

Varje beskrivning ger en översikt över vad granskningen visade och vilka åtgärder regeringen och övriga granskade organisationer har vidtagit eller aviserat. Ambitionen har varit att hålla redovisningen till en sida per granskningsrapport. Resultatet av uppföljningen redovisas per utskott.

Behandlingen av den årliga revisionens uttalanden med reservation respektive avvikande mening

Den årliga revisionen har till syfte att bedöma om årsredovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitlig och om räkenskaperna är rättvisande. Efter varje räkenskapsår avslutas granskningen med en revisionsberättelse. Riksrevisionen granskar drygt 250 myndigheters årsredovisningar årligen. Den övervägande delen av årsredovisningarna är i alla väsentliga avseenden rättvisande. Antalet revisionsberättelser med invändning har de senare åren varierat mellan två och elva per år.

Till följd av den årliga revisionens anpassning till nya internationella standarder för finansiell redovisning (Issai-metoder) har begreppet invändning utgått fr.o.m. räkenskapsåret 2010. Begreppet invändning motsvaras i stället av två typer av modifieringar i revisionsberättelsen. Modifieringarna är *uttalande med reservation* respektive *uttalande med avvikande mening*.

I revisionsberättelserna för räkenskapsåret 2010 har två uttalanden med reservation lämnats (Naturhistoriska riksmuseet och Statens beredning för medicinsk utvärdering [SBU]). När det gällde Naturhistoriska riksmuseet handlade det om att myndigheten redovisat förbättringsutgifter på annans fastighet med ett för stort belopp. Myndigheten kostnadsförde senare hela beloppet. SBU avräknade felaktigt förvaltningsanslaget med ett för högt belopp. Beloppet borde ha finansierats med bidrag. Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 redovisat att Socialdepartementet för dialog med SBU kring de områden som Riksrevisionen uppmärksammat.

Finansutskottets ställningstagande

Externrevisorernas granskning av den finansiella redovisningen

Utskottet konstaterar att externrevisorn bedömer att Riksrevisionens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande. Revisionsberättelsen är således ren.

Samtidigt iakttar externrevisorn att ansvarsfrågan och redovisningen av chefs pensionerna för riksrevisorerna är oklar. En konsekvens av detta är enligt externrevisorn att Riksrevisionen inte i tillräcklig omfattning följer upp och kontrollerar riksrevisorernas ersättningar från andra efter att förordnandet upphört. Externrevisorn anser att eftersom pensionskostnaden påförs Riksrevisionen, borde Riksrevisionen också ha ansvaret för att kontrollera att respektive riksrevisor lämnar in uppgifter om sina inkomster från andra. Utskottet noterar iakttagelsen och kommer att följa frågan vidare.

Anslagssparandet

För Riksrevisionen gäller lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen. Enligt denna lag (4 §) får myndigheten använda ett anslagssparande under följande år, dock längst två år efter det att anslaget senast var uppfört på statsbudgeten. Samtidigt kan utskottet konstatera att myndigheter under regeringen enligt 7 § anslagsförordningen (2011:223) får disponera anslagssparande upp till 3 procent av det tilldelade beloppet på ett anslag som huvudsakligen avser förvaltningsutgifter. Som framgår av årsredovisningen kommer Riksrevisionen att behålla ett anslagssparande som överstiger 3 procent på sitt förvaltningsanslag. Detta är i enlighet med reglerna. Utskottet noterar att Riksrevisionen avser att disponera anslagssparandet för att bl.a. förbereda peer review och förbättra informationssäkerheten.

Redovisningen av extern kompetens och konsulter

När utskottet behandlade Riksrevisionens årsredovisning för 2009 (bet. 2009/10:FiU27) underströk utskottet vikten av att Riksrevisionen fortsätter att analysera, och för riksdagen redovisa, hur extern kompetens i granskningarna medfört kvalitetshöjningar i granskningsverksamheten. Utskottet ansåg att Riksrevisionen skulle redovisa vilka typer av extern kompetens som tillförs granskningsverksamheten och att man också skulle arbeta utifrån en tydlig strategi när det gäller extern kompetens i granskningsverksamheten.

I förra årets årsredovisning utökade Riksrevisionen sin resultatredovisning med ett längre avsnitt som behandlar användningen av extern kompetens och konsulter. Utskottet välkomnade detta. Samtidigt gav utskottet, liksom Riksrevisionen, uttryck för att det kan vara nödvändigt att anlita extern kompetens för att myndighetens egna befintliga kompetens inte ska begränsa inriktningen på granskningarna (bet. 2010/11:FiU35).

Till skillnad från förra årets redovisning redovisar inte Riksrevisionen hur den externa kompetensen har använts inom effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Det går inte att avgöra vilka typer av extern kompetens som tillförts granskningsverksamheten eller om Riksrevisionen arbetar utifrån en tydlig strategi när det gäller extern kompetens i granskningsverksamheten. Utskottet vill återigen understryka vikten av att Riksrevisionen arbetar utifrån en tydlig strategi när det gäller extern kompetens i granskningsverksamheten och att Riksrevisionen redovisar vilka typer av extern kompetens som har tillförts granskningsverksamheten.

Uppföljningsrapporten

Redan tidigt efter att Riksrevisionen hade inrättats uttryckte utskottet sitt intresse för att utveckla en redovisning av följderna av Riksrevisionens granskningar. Frågan om staten fått ett mer effektivt utbyte av sina insatser tack vare Riksrevisionens verksamhet var i fokus (t.ex. bet. 2005/06:FiU2), och utskottet efterfrågade också tidigt att Riksrevisionen skulle göra en egen utvärdering av effekterna av sina granskningar (t.ex. bet. 2005/06:FiU25).

Riksrevisionens uppföljningsrapport är ett svar på detta önskemål och 2012 års uppföljningsrapport är den sjätte i ordningen. Utskottet har följt utvecklingen av uppföljningsrapporten och anser att den funnit sina former och att den svarar väl mot utskottets önskemål. Den djupa uppföljningen är särskilt intressant, och de avslutande kommentarerna till respektive granskningsrapport är mycket värdefulla som ett underlag att bedöma effekterna av granskningarna. Utskottet noterar också att Riksrevisionen i sin årsredovisning själv också använder sig av resultaten från uppföljningsrapporten som en indikator för målet om att granskningarna når en hög verkningegrad.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2011/12:RR1 Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2011.

BILAGA 2

Revisionsberättelse för Riksrevisionen

Till Riksdagen

Revisionsberättelse

för

Riksrevisionen, org nr 202100-5422

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Riksrevisionen för år 2011, daterad den 16 februari 2012.

Riksrevisorn med administrativt ansvars ansvar för årsredovisningen

Det är riksrevisorn med administrativt ansvar som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lag (2006:999) med ekonomiaadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten och för den interna kontroll som riksrevisorn med administrativt ansvar bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur myndigheten upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i myndighetens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i riksrevisorn med administrativt ansvars uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lag (2006:999) med ekonomiaadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksrevisionens

finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat för året enligt lag (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Resultatredovisningen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Stockholm den 16 mars 2012

BDO Stockholm AB

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ove Olsson'.

Ove Olsson

Auktoriserad revisor

Uppdragsansvarig

Kopia för kännedom
Riksrevisionen

Till Riksdagens finansutskott

Riksrevisionen

PM avseende bokslutsgranskning

för räkenskapsåret 2011

Innehåll:

1. Inledning
2. Sammanfattande slutsats
3. Granskning av årsredovisningen
4. Granskning av finansiell redovisning
5. Kommentarer till resultatredovisningen
6. Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner
7. Förvaltningsrevision

1. Inledning

Vårt uppdrag är reglerat i avtal avseende revisionstjänster träffat med Riksdagsförvaltningen den 19 september 2011. Uppdraget avser biträde i finansutskottets revision av Riksrevisionen. Det omfattar att ansvara för planering, genomförande och rapportering av granskningen. Den skall omfatta årsredovisningen och underliggande redovisning samt råd och stöd i revisionella frågor i den omfattning som krävs för att genomföra revisionen av nämnda myndighet. Revisionsberättelser med uttalande om årsredovisningar och delårsrapporter ska lämnas till finansutskottet.

Denna PM är ställd till finansutskottet och har upprättats som ett komplement till avlämnad revisionsberättelse för innevarande räkenskapsår och har som syfte att sammanfatta de iakttagelser, som framkommit vid vår granskning och är av materiell betydelse. Smärre iakttagelser rapporteras direkt vid granskningen till ansvarig person. Gjorda iakttagelser har diskuterats med berörda personer och med myndighetens ledning.

Vår granskning har utförts enligt god revisionssed och i enlighet med upprättad revisionsplan. Denna sed innebär att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå en rimlig säkerhet för att kunna uttala oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

2. Sammanfattande slutsats

Vi kan, efter vår löpande granskning och granskning av bokslut och årsredovisning, konstatera att granskningen inte föranlett några väsentliga anmärkningar. Vi anser att årsredovisningen för 2011 ger en rättvisande bild.

3. Granskning av årsredovisningen

Riksrevisionens årsredovisning avlämnades till finansutskottet av riksrevisionen med administrativt ansvar Claes Norgren den 16 februari 2012.

Årsredovisningen innehåller resultatredovisning och finansiell redovisning .

Vårt granskningsarbete avseende årsredovisningen har varit huvudsakligen inriktad på den finansiella redovisningen. Vad det gäller granskningen av resultatredovisningen har vi lagt tyngdpunkten på att göra en faktakontroll mot relevanta underlag och/eller specifikationer.

En nyhet i årets årsredovisning är att riksrevisionen med administrativt ansvar gör ett uttalande där han intygar att Riksrevisionens interna styrning och kontroll är betryggande sidorna 44 - 45. Hans underlag för detta intygande är bland annat att de direktrapporterande cheferna har gjort en självutvärdering avseende risker i verksamheten där dessa bedömts vara höga.

4. Granskning av finansiell redovisning

Vi har granskat att den finansiella redovisningen är upprättad enligt gällande regler och att god redovisningssed tillämpats. Vår granskning har inte föranlett några anmärkningar.

Nedan finns en sammanfattning av väsentliga iakttagelser och analyser avseende den finansiella redovisningen.

4.1 Resultaträkningen

Verksamhetens kostnader har under 2011 minskat med 2,5 %. Den lägre kostnaden beror främst på att personalkostnaden och konsultkostnaden (redovisas under rubriken övriga driftskostnader) har

sjunkit. Förklaringen till den lägre personalkostnaden är främst att avtalspremien sjunkit och att några anställda gått i ålderspension. Vad det gäller den lägre konsultkostnaden är förklaringen att färre konsulter anlåtts av effektivitetsrevisionen. Avskrivningar och nedskrivningar har ökat främst beroende på att en nedskrivning skett av en immateriell tillgång.

Den årliga revisionen har under 2011 fakturerat 8 768 tkr mindre än under 2010. Detta beror främst på att färre revisionstimmar redovisats. En annan förklaring är att resekostnaderna inte längre faktureras direkt utan ingår som en indirekt kostnad i timtaxan. Detta gäller endast resor inom Sverige. Faktureringsgraden har sjunkit med 2 %. En av förklaringarna kan vara att faktureringsrutinen ändrats från ett godkännande av vilka timmar som skall faktureras från enhetschefen till den ansvarige revisorn.

4.2 Anslagsredovisningen

Själva anslagsutfallet är 8 521 tkr lägre än motsvarade period föregående år, vilket kan utläsas av resultaträkningen. Den huvudsakliga förklaringen till detta är de lägre personalkostnaderna och konsultkostnaderna.

För utgiftsområde 2 anslag 1:15 har 286 845 tkr använts i verksamheten. Årets anslagssparande har ökat med 12 185 tkr till 14 526 tkr beroende på kostnadsminskningar och ökning av tilldelat anslag. Riksrevisionen avser att behålla anslagssparandet för att möta kommande års behov av verksamhetsutveckling, peer review, förbättrad informationssäkerhet och en långsiktig lokalförsörjning. Med peer review avses en referentgranskning, vilket innebär att systerorganisationer från andra länder bjuds in att granska myndighetens verksamhet inom ett överenskommet område. 2010 beslutade man om en internationell standard på området ISSAI 5600 - Peer Review Guideline.

För utgiftsområde 7 anslag 1:5 har 40 317 tkr använts i verksamheten av ett tilldelat anslag på 40 000 tkr. Det fanns vid årets ingång ett anslagssparande på 3 919 tkr och efter en frivillig indragning med 2 719 tkr återstår ett anslagssparande på 883 tkr. Ökningen av kostnaderna inom det internationella utvecklingsarbetet beror på en högre aktivitetsnivå.

4.3 Balansräkningen

Vi har granskat balansräkningen mot upprättade avstämningsbilagor utan anmärkningar. Varje balanspost är väl dokumenterad. Större förändringar jämfört med föregående år har vi fått förklarade. Detta gäller främst fordringar hos andra myndigheter, övriga upplupna intäkter och immateriella tillgångar. Anledningen till detta är främst en ändrad brytdag från den 10 januari 2011 till den 5 januari 2012. Förklaringen är att i 2010 års bokslut hann myndigheten med att fakturera ut fordringarna hos andra myndigheter före brytdagen. Detta har inneburit att fordringar hos andra myndigheter sjunkit medan övriga upplupna intäkter har ökat. Denna senare faktureringen får även en effekt på årets kapitalförändring, då upplupna intäkter inte avräknats mot inkomstitel.

Förklaringen till att immateriella tillgångar sjunkit i värde är en nedskrivning. Anledningen till detta är att tillgången inte längre bedömts uppfylla kravet på att redovisas som en tillgång.

4.3.1 Avsättningar

Avsättningar består av pensioner (3,9 mkr) och trygghetsmedel (1,2 mkr). Avsättning för pensioner har minskat med 3 mkr beroende på färre nya delpensionärer, erhållen sjukersättning istället för delpension samt att det skett avräkning av de ersättningar som tidigare riksrevisorer erhållit från andra uppdragsgivare/arbetsgivare. För förra riksrevisorn Eva Lindström har endast avsatts nästkommande års beräknade utbetalningar. Det ytterligare åtagandet som finns för henne sträcker sig till år 2022 och redovisas under ansvarsförbindelser med en beskrivning under rubriken "Framtida åtagande".

Vi anser att både ansvarsfrågan och redovisningen behöver utredas avseende chefs pensionen för riksrevisorerna. En riksrevisor utses på sju år och kan inte få förlängt förordnande. Det torde

innebära att intjäning av pensionsrätten påbörjas år 1 av förordnandet och inte per den dag då förordnandet upphör. Vidare är det oklart var ansvaret ligger för uppföljning av riksrevisorernas ersättningar från andra efter att förordnandet upphört. Dessa ersättningar ska avräknas från den utgående chefspensionen. Avgående riksrevisor ska till SPV anmäla vilka inkomster som riksrevisorn får från andra och SPV gör därefter avräkningen och beräknar ny ersättning. Pensionskostnaden påförs Riksrevisionen och enligt vår mening borde då även ansvaret läggas på Riksrevisionen för att kontrollera att respektive riksrevisor lämnar in uppgifter om sina inkomster från andra.

5. Kommentarer till resultatredovisningen

Verksamheten är sedan 2009 indelad i fyra verksamhetsgrenar :

- Årlig revision
- Effektivitetsrevision
- Internationellt utvecklingssamarbete
- Omvärldsriktad verksamhet

Vi har granskat faktauppgifter och belopp mot underlag. Vi har även analyserat Riksrevisionens beskrivning av måluppfyllelsen. Vi anser att samtliga verksamhetsgrenar ger en bra beskrivning av respektive verksamhet och måluppfyllelsen.

Årlig revision

Under året har Riksrevisionen fortsatt att anpassa sitt arbete till internationell revisionsstandard (ISSAI). Det har bland annat inneburit att det genomsnittliga priset per revisionsberättelse har ökat jämfört med 2010. Denna ökning var planerad. Årets avgiftsintäkter täcker inte kostnaden varför ett underskott på 2,7 mkr uppkommit. Detta underskott var planerat då Riksrevisionen haft överskott framförallt för åren 2007 och 2008.

Riksrevisionen har avlämnat 24 färre revisionsberättelser under 2011 i jämförelse med 2010 varav 21 avser bolag och stiftelser. Minskningen beror på att Riksrevisionen förändrat inriktning när det gäller revision av stiftelser och bolag. Riksrevisionen får genomföra effektivitetsrevisioner och förordna revisor att utföra den årliga revisionen i statliga aktiebolag och stiftelser under vissa förutsättningar. Riksrevisionen har valt att primärt genomföra sina granskningar som effektivitetsrevisioner. Årlig revision genom förordnande genomförs i regel inte parallellt med effektivitetsrevision.

Effektivitetsrevisionen

Effektivitetsrevisionens kostnader för löner och konsulter minskade under året med 13,1 mkr vilket var en till stor del planerad minskning. Under året har 3 granskningsstrategier avslutats och fyra nya påbörjats. Valet av nya strategier skulle möjligen kunna motiveras eller beskrivas något i resultatredovisningen.

Internationellt utvecklingssamarbete

Anslaget för det internationella utvecklingssamarbetet uppgick till 41 200 tkr medan utgifterna uppgick till 40 317 tkr. För året har utgifterna varit i nivå med anslaget till skillnad mot de senaste två åren. Myndighetens planerade projekt har i stor utsträckning kunnat fullföljas enligt plan.

Omvärldsriktad verksamhet

Kostnaden för den omvärldsriktade verksamheten har netto ökat med 3,7% och uppgår till 29 mkr. Den internationella delen svarar för ca 2/3 av kostnaderna och den nationella för den resterande tredjedelen. Den internationella delen svarar för Riksrevisionens samverkan med revisionsorgan i andra länder och samarbete med internationella samsamarbetsorgan t ex INTOSAI. Den nationella delen svarar för den omvärldsriktade verksamheten t ex remissyttranden, seminarier inom revisionsområdet och kontakter med riksdagen och dess utskott.

6. Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner

Nedan sammanfattas iakttagelser från vår granskning. Granskningen utfördes under hösten 2011. Vi har varit i kontakt med förra revisorn och även haft ett kort möte med internrevisorerna. Vår slutsats baserat på den granskning som vi utfört, är att den interna kontrollen hos Riksrevisionen på granskade områden fungerar bra. Vi redogör kort för vår utförda granskning nedan.

6.1 Internrevisionens arbete

Vi har haft ett kort informationsmöte med de nya internrevisorerna. De har under 2011 kommit igång med sitt arbete och avlämnat en rapport, som vi tagit del av. Internrevisorerna har bland annat kvalitetssäkrat bokslutsprocessen hos myndigheten genom att granska upprättat periodbokslut. Granskningen av periodbokslutet skedde utan några väsentliga anmärkningar. Internrevisionens granskning har utöver granskning av periodbokslutet inriktats på behörighetsadministration, processen för intern styrning och kontroll mm.

6.2 Intern styrning och kontroll

Vi har tagit del av det pågående arbetet med processen för intern styrning och kontroll, som Riksrevisionen arbetat med sedan 2009. För Riksrevisionen gäller den s k REA lagen med dess bestämmelser om intern styrning och kontroll. Reglerna om intern styrning och kontroll tillämpas första gången för räkenskapsåret 2011. Riskanalysen från 2010 har under räkenskapsåret setts över och uppdaterats. Arbetet med processen för intern styrning och kontroll fortsätter 2012 och då skall fokus läggas på:

- Utvärdering av befintliga kontrollåtgärder
- Direktrapporterande chefers kontroll över risker och löpande åtgärder
- Intygande från underställda chefer
- Incidentrapporteringen som utvecklats under 2011 ska implementeras

Från och med 2011 ska riksrevisor med administrativt ansvar i årsredovisningen lämna ett intygande om den interna styrningen och kontrollen, vilket han gjort.

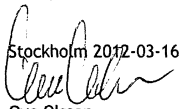
6.3 Redovisningsrutiner

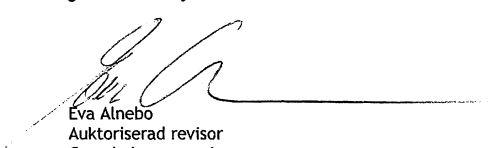
Vi har översiktligt granskat rutiner för löner, inköp och avstämningar under hösten 2011. Granskningen har inte föranlett några påpekanden.

7. Förvaltningsrevision

Vi har tagit del av protokollen från möten med det parlamentariska rådet. Vi har även läst protokoll från ledningsgruppmötena, rapportering från internrevisionen, föregående års rapportering från externrevisionen, verksamhetsplanen och anslagsdirektiven.

Årsredovisningen är enligt vår bedömning upprättad i enlighet med gällande lagar, förordningar och direktiv. Vi har inte heller funnit något som tyder på att verksamheten inte bedrivits i enlighet med anslagsdirektivet 2011 eller andra gällande regler och riktlinjer.

Stockholm 2012-03-16

 Ove Olsson
 Auktoriserad revisor
 Uppdragsansvarig

 Eva Alnebo
 Auktoriserad revisor
 Granskningsansvarig